

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/94/2021
Identifikačné číslo spisu:	6619010297
Dátum vydania rozhodnutia:	10.02.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6619010297.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného Z. Z., pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 10. februára 2022 v Bratislave dovolanie obvineného, podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Ladislava Kováča, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 23. októbra 2019, sp. zn. 3To/124/2019, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Z. Z. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“) z 18. júla 2019, sp. zn. 3T/75/2019 bol obvinený Z.Š. Z. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) s poukazom na § 138 písm. a), písm. b), písm. j) Tr. zák., na tom skutkovom základe ako je uvedené v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku.

Za to bol obvinenému podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. 1) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 39 ods. 1 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere päť rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradený do ústavu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. c), písm. d) Tr. zák. bolo obvinenému uložené ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podal okresný prokurátor v zákonnej lehote odvolanie, obvinený odvolanie nepodal.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní prokurátora rozhodol na verejnom zasadnutí rozsudkom z 23. októbra 2019, sp. zn. 3To/124/2019 takým spôsobom, že podľa § 321 ods.

1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému uložil podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. 1) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. obvineného na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Vo výroku o ochrannom opatrení zostal rozsudok okresného súdu nezmenený.

Dňa 14. decembra 2021 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložené dovolanie obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. októbra 2019, sp. zn. 3To/124/2019, spísané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Ladislava Kováča (doručené prvostupňovému súdu 11. októbra 2021).

Ako dovolacie dôvody pritom obvinený označil dôvody uvedené pod písm. c) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu) a písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Zásadné porušenie práva na obhajobu videl obvinený v tom, že súdy na hlavnom pojednávaní ani verejnom zasadnutí nevypočuli jeho manželku a deti, pre nedostatok dôkazov následne nesprávne posúdil zistený skutkový stav.

S poukazom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona, v zmysle § 386 ods. 2 Tr. por. rozsudkom zrušil napadnuté rozhodnutie a v zmysle § 388 Tr. por. prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Po postupe v zmysle ustanovenia § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvineného prokurátor Okresnej prokuratúry Lučenec nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. a) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Najvyšší súd zároveň zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom rozhodnutia o dovolaní je nutné vo všeobecnosti zdôrazniť, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, keď nielen z označenia tohto opravného prostriedku, ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi ustanovenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

A napokon ešte pred vysporiadaním sa s uplatnenými námietkami obvineného sa žiada úvodom vo všeobecnosti tiež uviesť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, resp. skutkovými závermi, ktoré vo veci urobili súd prvého a druhého stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. Dovolací súd skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Pokiaľ ide o samotnú dovoláciu argumentáciu obvineného, nosný pilier námietok, ktoré boli obvineným podradené pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. tvorili námietky týkajúce sa nevykonania dôkazu, ktorý však ani sám nenavrhol vykonať, nakoľko na hlavnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom urobil vyhlásenie obžalovaného podľa § 257 Tr. por., pričom bol zároveň podľa § 257 ods. 8 Tr. por. poučený, že dokazovanie sa vykoná len ohľadom výroku o treste.

Za daného stavu môže obvinený podať dovolanie len z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a to, že pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zásadné porušenie práva na obhajobu, podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v porovnaní s tým, ako to vo veci vykonali príslušné súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd závažné (nepreskúmateľné). Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., vyhodnotili dôkazy odlišným spôsobom, ako je predstava obvineného.

Ako je zrejmé zo zápisnice o hlavnom pojednávaní pred vynesením rozsudku obvinený nenavrhol vykonanie konkrétného dôkazu.

Je evidentné, že obvinený sa dovolaním domáha zmierneniu trestu, nakoľko voči I. stupňovému rozsudku, ktorým mu bol uložený päťročný trest odňatia slobody, po jeho vyhlásení o vine opravný prostriedok nepodal, tento uplatnil až po tom, ako mu bol uložený trest sprísnený krajským súdom.

Krajský súd nezistil podmienky na aplikáciu ustanovenia § 39 Tr. zák., a preto mu ukladal trest odňatia

slobody v rámci zákonom stanovenej sadzby (na spodnej hranici tejto sadzby).

Nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. však nenapĺňa žiaden z dovolacích dôvodov.

Z vyššie prezentovaných záverov je potom zrejmé, že v rozsahu námietok vymedzených v dovolaní obvineného nie je naplnený žiadny z dovolacích dôvodov, ktoré mohol obvinený použiť, a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.